

Hírmorzsák Szíriából

Beirut-Libanon

Miért? Ez az a kérdés, amely leginkább foglalkoztatja az ember szívét és elméjét. Miért van erőszak és háború? Miért a halál, a pusztítás, amely több mint hat éve dúl Szíriában? A konfliktus milliőkat űzött el otthonukból, akik kétségbeesetten keresik helyüket az ország biztonságosabb részén, vagy szöknek menekültként a szomszédos országokba, bátran vállalva a nehézségeket. Miért? Miért? Miért? Miért Szírián van a nyomás napjainkban? Miért vált több millió gyermek az „elvezett generációvá”? Miért van a gazdaság romokban, és számtalan ember megélhetés nélkül? Nincsenek egyszerű, fekete-fehér válaszok. Többnyire tisztában vagyunk azzal, hogy vannak olyan hatalmi érdekek, amelyek a konfliktus folytatását akarják. A tragédia viszont az, hogy az egyszerű szíriai polgárok azok, akik továbbra is szenvednek. De ha az ember a pusztulás közepette járkel, rá kell mutatnia az élet más területeire is.

Szépség

Szíria lenyűgözően szép ország! Ha az ember átkel az Al-Khafroun hegyes lejtőin, szíven űti a táj csodálatos pompája. Távban a hegyen a festői, történelmi város: Safita. Csodálatos kertek, gyümölcsöktől roskadozó narancs- és kajszifák, hatalmas kiterjedésű olajfaültetvények ékesítik a tájat. A Damaszkuszról Homszba vezető út teljesen más világot mutat: zord, természetlen dombok, hatalmas lakatlan területek nyomaival. Szíriának gazdag a növényvilága, mindenhol nyíló virágok láthatók. A szíriaiak a jázmin tartják nemzeti viráguknak, de rengeteg más is nyílik, köztük egészen ritka orchidea-fajok is. Szíria egyszerűen gyönyörű!

Hit

A hit kézzelfogható Szíriában. A müezzin imára hívó kiáltása hangos és tiszta. A legtöbb autóban és taxiban vagy egy *masbaha* (gyöngyökből álló imalánc, amely Allah rövid mondatokban való dicsőítésére emlékezteti a hívó muszlimot), vagy egy rózsafüzér himbálózik a visszapillantó tükörről. Megszokott kép, hogy egy szíriai a masbahát pörgeti,

miközben a tennivalóit intézi, vagy csak sétál az utcán. Damaszkusz óvárosában számtalan templom és mecset sorakozik egymás mellett. A főutcán rengeteg olyan transzparens látható, amely az új melkita katolikus pátriárka érkezését ünnepli. Ananiás házában, az Egyenes utcában (ahol Szent Pál megtért és megkeresztelkedett) egy csomó ember elmélyülten imádkozik. Szent Tamás, India apostola ünnepén a Bab Tumanál (Tamás kapuja, ahonnan hitük szerint Tamás elindult India partjai felé) egyértelműen érezhető a hely kisugárzása.

Inspiráció

Frans Van der Lugt holland jezsuita atyát 2014. április 7-én ölték meg Homszban. Ő ikonikus figura volt, aki sokak számára nyújtott inspirációt és erőt. Ma már az emberek szívében és mindennapjaiban él tovább. Mélységesen spirituális ember volt: igazi híd az emberek között. Megérintette az életüket, és mély hatást gyakorolt rájuk. Nagyon szerette a természetet, túráiról még ma is sokat beszélnek.

Mindenkit biztosított arról, hogy a homsi jezsuita központ szeretettel fogad muszlimot és keresztényt, fiatalot és öreget egyaránt. Ez ma is így van. A népe között élt, láthatóan és hallhatóan kiállt értük, s végül ennek fizette meg az árát. A sírjánál csak derűs békét tapasztal az ember, és ösztönzést arra, hogy még többet cselekedjen. Ő mondta egyszer: „Nem látok muszlimot és keresztényt, én csak embereket látok.”

Rugalmasság

Július másodika az egyik legborzasztóbb nap volt Szíriában. Az emberek három robbanás hangjára ébredtek, amely megrázta Damaszkusz városát. A Tahrir tér környéki volt a legsúlyosabb, 19 ember halálát, rengeteg ember sérülését és a környék hatalmas pusztulását okozta. Ez a nap egy többnapos ünnep utáni első munkanap volt. A történet ellenére kora délután már a város több részében is szinte „normális” volt a hangulat. Az ismert Shallah utcán este már élénk volt a forgalom: meglehetősen zsúfolt étkezőhelyek, költséző vásárlók. Mindenféle ember és élethelyzet

képviseltette magát: gyerekek, asszonyok, férfiak, fiatalok és öregek, láthatóan különböző kulturális és vallási háttérűek tolongtak az utcán. Az emberek rugalmassága igen figyelemreméltó, jóllehet az életük valójában folyamatosan bizonytalan és veszélyes.

Remény

Szíriában sok reményről szóló történet van. Egyszerű emberek, akik békében és harmóniában akarnak élni, akik szeretnék, hogy a háború és erőszak azonnal maradjon abba. A szíriai *Jezsuita Menekültszolgálat* (JRS) az egyik olyan szervezet, amely elősegíti, hogy az érintettek reményben éljenek. A JRS elképesztő munkát végez a legnehezebb helyzetben lévő emberek között, elsősorban az oktatás, a gyermekvédelem, a megélhetési lehetőségek tanítása, valamint az orvosi ellátás területén. Az aleppói tábori konyha a legnagyobb szükségben lévő ezrek számára nyújt tápláló ételt. A JRS csapata a legnagyobb veszélyben lévők felé nyújtja ki kezét. A *Szeretet Misszionáriusai* (Teréz anya nővérei) törődnek azokkal a nyomorgókkal, akiknek nincs hová menniük. A remény jelzőtüzei mindenütt!

Öröm

A homsi JRS-központba járó gyerekek elhozták a szüleiket egy játszódélutánra. Nagyszerű volt látni arcukon az öröm kifejeződését. Egy másik JRS-központban a kilencedik osztályosok ünnepelték záróvizsgájukat. Egy idős asszony, aki súlyos traumákon és kilakoltatáson ment keresztül, ragaszkodik hozzá, hogy hallgassuk meg felolvasását, hogy lássuk: megtanult írni, olvasni. Áradva beszél arról a programról, amely lehetővé tette irástudatlansága felszámolását. Egy tízéves kislány futva jön, csak azért, hogy elmondja, mennyire örül, hogy a damaszkuszi központba jöhet, amelyet második otthonának tekint.

Újjáépítés

Az „újjáépítés” fontos jelszó manapság Szíriában, amire sürgősen szükség is van. Ha az ember Libanon felé hagyja el az országot, az út melletti hirdetőablak Szíria újjáépít-

tésének szükségességéről szólnak. Felhívják a figyelmet a szeptemberi kiállításra (www.re-buildsyria.com), amely remélhetőleg fontos lépés lesz a kereskedelem szabályozásában, illetve Szíria multikulturális és plurális társadalmának helyreállításában.

A világ még mindig keresi Szíria mostani tragédiájára a nehezen megfogható választ, valamint a politikai

akaratot a térség békéjének és stabilitásának biztosítására. Vigasztalhat minket azonban az a tény, hogy még mindig gazdag értékek növekednek az ott élő emberek szívében és életében.

CedricPrakash

A szerző, Cedric Prakash jezsuita atya, emberjogi aktivista (a Borkor Közösség régi barátja) jelenleg

Libanonban teljesít szolgálatot, a Közel-Keleti Jezsuita Menekültszolgálat (JRS) képviselőjével és kommunikációjával foglalkozik.

Fordította:

Kőszeginé Rihmer Melinda

Forrás: www.mangaloream.com

A visszautasított lovagkereszt Arany János helytállása

„... benső önállásom sérelmének látszata nélkül,
felülről sem fogadhatom el e kitüntetést...”

A belügyminiszter és a kultuszminiszter személyesen kereste fel lakásán a költőt, hogy rábeszéljék: fogadja el a legmagasabb állami kitüntetést, amelyet korábban visszautasított. Báró Wenckheim Béla és báró Eötvös József 1867. június 22-én zárandokolt el az Akadémia épületébe, Arany János szolgálati lakásába – ez volt a harmadik próbálkozásuk, hogy meggyőzzék a Magyar Királyi Szent István Rend kiskeresztjének vonakodó kitüntettjét. A legmagasabb magyar kitüntetést még Mária Terézia alapította az első magyar király emlékére, s 1764 óta több mint ezren vették át az aktuális Habsburg uralkodótól a nagy- vagy a kiskeresztet. A rendjel korábbi birtokosainak soraiban találunk szövetséges királyokat, diplomatákat, politikusokat, az udvarhoz hű arisztokratákat, de költőt egyet sem. Az a kevés polgári személy, aki a kitüntetésben részesült, automatikusan bárói címet is kapott. Arany János nemcsak származása, hanem politikai múltja miatt is kilógott a rend tagjai közül. A két miniszter mégis azért ment el hozzá, mert óriási politikai jelentősége volt annak, hogy Arany a kitüntetés díjazottja legyen. Ha Petőfi barátja, a nemzet költője elfogadja a két héttel korábban magyar apostoli királlyá koronázott Ferenc Józseftől a rendjelt, azzal jelképesen is lezárul a 48-as magyarok és a bécsi udvar kiegyezése.

A Szent István Rend és Arany személye egyaránt szimbólum volt. 1850-ben ugyanis az udvarnak tett szolgálataiért a forradalmat verbe fojtó Haynau is megkapta a kitüntetést. Hét évvel később a megbékélt kereső Ferenc József Budára

látogatott, és mások mellett Arany Jánost is ki akarta tüntetni. Cserébe csak egy üdvözlő verset várt volna tőle egy udvarhú folyóirat. Arany ekkor „a lélekre tompítólag ható” kedélyállapotára hivatkozva elhárította a felkérést: „rokkant Pegazusommal nem jelenhetek meg a fényes tisztelgésnél”. Így végül a Petőfi-epigon Lisznyai Kálmánnak jutott a kétes megtiszteltetés, s meg is írta a Költői üdvözlés című, méltán elfeledett versét.

Az csak legenda ugyan, hogy Arany ekkor írta A walesi bárdok című balladát, de a versnek mégis voltak igencsak konkrét politikai áthallásai. Nemrégiben Milbacher Róbert irodalomtörténsz mutatott rá, hogy a verset Széchenyi István névtelenül megjelent híres pamfletje, az Ein Blick (Egy pillantás) ihlette. Az 1859-ben Londonban német nyelven kiadott politikai vitairat maró gúnyjal bírálta az osztrák önkényuralmat és Alexander Bach belügyminisztert. A „koronád legszebb gyémántja” szófordulat és a haszonleső, a fiatal uralkodót háttérből irányító udvaroncok alakja a pamfletben is megjelenik. Nemcsak a politikához értő olvasók sejtették, hogy az írás szerzőjét a döblingi elmeogyintézetben kell keresni, hanem az osztrák titkosrendőrség is. Széchenyiné házkutatást tartottak, és tudtára adták, hogy nem maradhat tovább a biztos menedéket jelentő Döblingben. A zaklatás minden bizonnyal hozzájárult a gróf nem sokkal későbbi öngyilkosságához. Hogy erről mennyi információval rendelkezett Arany, arra nincs adat, de nagyon valószínű, hogy miként a „vakmerőn s hivatlanul” felálló bárd alakját Petőfi Sándor ihlette, úgy az

ősz bárd figurája az idős Széchenyit idézi.

A vers 1863-ban jelent meg, és Arany mindenkinek megüzente vele, hogy mi a véleménye a költőnek a császári kegy elfogadásáról. Éppen ezért volt fontos négy évvel később a kiegyezést létrehozó politikusoknak, hogy az időközben az Akadémia titkárává és a Kisfaludy Társaság igazgatójává lett Arany – lényegében a magyar értelmiség nevében – jelképesen is megbékéljen az uralkodóval. A kitüntetéssel kész helyzet elé akarták állítani, biztosak voltak benne, hogy a kiegyezést és Deákot támogató költő utólag nem fog botrányt csinálni, ha neve megjelenik a kitüntetettek között.

Ilyesmi azonban már akkor sem maradhatott titkokban, Arany valahogy megneszelte a tervet, és azonnal levelet írt barátjának, a kultuszminiszterre lett Eötvös Józsefnek. „Nem tudom, mi benne igaz, de pár nap óta erősen beszélük, hogy számomra fejedelmi kitüntetés készül. Valami rendjelt emlegetnek. Ha még lehetséges, múltjék el tőlem e pohár! (...) Azt sem tudom, mi következménye lenne, ha én e fejedelmi legfelsőbb kegyet magamtól elhárítanám: de úgy érzem, hogy helyzetemben e következményt kellene választanom inkább. Érttem én, s hálásan elfogadom az eszmét, hogy ez által az irodalom azon ágának legfelsőbb figyelemben és buzdításban részesítése a cél, melynek én is igénytelen munkása vagyok: de sem ez irodalom nem fogadna el engem képviselőül, sem én magamat annak nem tartom.” Eötvös már másnap saját kezűleg írt levélben válaszolt: „Neked jogodban áll e